

MÉLANGES ASIATIQUES

TIRÉS DU

BULLETIN

DE

L'ACADEMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES

DE

ST.-PÉTERSBOURG.

Tome IV.

LIVRAISON 1.

St.-PÉTERSBOURG, 1860.

Commissionnaires de l'Académie Impériale des sciences:

à St.-Pétersbourg

à Riga

à Leipzig

MM. Eggers et Cie, M. Samuel Schmidt, M. Léopold Voss.

Prix: 35 Kop. arg. = 12 Ngr.

24 Février
7 Mars 1860.

**Catalogue de la littérature arménienne,
depuis le commencement du IV siècle
jusque vers le milieu du XVII, par M.
Patcanian.**

INTRODUCTION.

«L'Arménie une fois découverte, les portes de l'Orient commencent à s'ouvrir et nous laissent entrevoir des richesses que nous n'aurions osé espérer; et si nous pouvons avoir des manuscrits, on ne saurait exprimer quelles lumières nous allons recevoir, pour les rejeter ensuite sur l'histoire de cette savante nation, et sur celle de ses voisins.»

L'Abbé *Villefroy*.

On a beaucoup dit et écrit sur la richesse de l'ancienne littérature arménienne et sur l'utilité que l'on peut en retirer pour éclaircir les divers événements de l'histoire des peuples d'Asie¹⁾.

Nous ne voulons pas nous étendre sur ce sujet. Nous ne dirons que quelques mots des bibliothèques,

1) *Villefroy*, Discours sur la langue arménienne. *La Croze*, Joh. Schröder, Thesaurus linguae armen. *Guil. et Georg. Whistons*, Préface de la traduction de Mos. Khor. Brosset, Additions et éclaircissements à l'histoire de la Géorgie. *Saint-Martin*, Mémoires historiques et géographiques sur l'Arménie. Ed. Dulaquier, Journal Asiatique 1838 — 1860. *Félix Nève*, Études sur Thoma de Medzoph. *Eugène Boré*, L'Arménie (dans l'Univers). *Neumann*, Versuch einer Geschichte der armenischen Litteratur. *Ritter*, Erdkunde, IX. Theil, etc.

où se trouvent réunis les trésors de la littérature arménienne.

Depuis le commencement du IVe siècle jusqu'à nos jours il existe une succession, pour ainsi dire, non interrompue d'écrivains arméniens, qui ont enrichi leur littérature nationale d'écrits dans tous les genres.

Lorsque après l'invention de l'alphabet parurent les premiers essais littéraires de l'ancienne Arménie, celle-ci perdit sa puissance politique. Les guerres, le carnage, l'incendie, les tremblements de terre, les persécutions pour la religion et pour la nationalité s'appesantirent sur cette nation jusqu'à nos jours. Pendant ces calamités ont été anéantis la plupart des monuments, qui pourraient donner une juste idée de la civilisation des Arméniens. Les compositions littéraires, entre autres, sont tombées dans l'oubli, la plupart ont disparu; d'autres se sont conservées en une ou deux copies.

On pourrait dire avec sûreté, que sans l'invention de l'imprimerie et sans la profonde vénération que les Arméniens ont pour leurs anciens écrivains, nous ne serions pas en état d'énumérer la plus grande partie de leurs oeuvres dans le présent opuscule.

Pour le moment la plupart des manuscrits arméniens se trouvent conservés dans les bibliothèques de différents cloîtres et des écoles, dont les principales sont :

1. La bibliothèque du couvent d'Etchmiadzin, qui renferme 481 numéros de livres arméniens, tant imprimés que manuscrits. Nous avons profité du

Catalogue²⁾ de cette bibliothèque, publié par M. Brosset et composé par les vartabieds Manuel et Jean Chahkhathounof. Mais ce Catalogue laisse encore beaucoup à désirer, parceque pour la plus grande partie des ouvrages le rédacteur n'a pas indiqué à quelle époque ils se rapportent, ni quels en étaient les auteurs.

2. La bibliothèque de l'archevêque Sargis à Sanahin, contenant 100 numéros de manuscrits³⁾.
3. La bibliothèque des Mékhitaristes à Venise. Le catalogue non publié de cette bibliothèque, contenant 383 numéros de manuscrits, se trouve au Musée Asiatique de St.-Pétersbourg.
4. Les bibliothèques des couvents de Lemberg et de Vienne, ci-devant à Trieste. Les catalogues de ces bibliothèques, composés en 1791 et 1792, se trouvent au même Musée.
5. Bibliothèque alors royale de Paris. Le catalogue des manuscrits arméniens de cette bibliothèque est joint à ceux que nous venons de nommer.
6. La bibliothèque du Collège arménien de Tiflis. Nous regrettons beaucoup de ne pas avoir eu le catalogue des manuscrits de cette bibliothèque.
7. Bibliothèque du Vatican à Rome. Elle contient 13 manuscrits, renfermant en tout 50 divers ouvrages⁴⁾.

2) Catalogue de la Bibliothèque d'Edchmiadzin, publié par M. Brosset. St.-Pétersbourg 1840. Cf. voyage archéol. IIIe Rapp. p. 23 : 708 N. manuscrits, parmi lesquels se sont glissés quelques imprimés.

3) Journal arménien : **Աբղու Հայաստանի.** № 15. Tiflis 1858.

4) Elenchus codicum manuscriptorum armeniacorum e catalogo bibliothecae Vaticanae descriptus. Se trouve chez M. Brosset.

8. La bibliothèque de M. Khoudobachev à St.-Pétersbourg, riche en éditions d'Amsterdam⁵).
9. La bibliothèque de M. Voskan Ohannésiants, contenant jusqu'à 30 manuscrits, récemment copiés. Eriwan.

Outre ceux que nous venons de nommer, il existe une quantité de manuscrits inédits dans les bibliothèques de l'Institut Lazaref et de M. Emin, à Moscou; dans celles de Constantinople, de Jérusalem, de Madras, et dans tous les couvents de la Grande et de la Petite-Arménie. Nous regrettons aussi de ne pas avoir plus de détails sur leur contenu.

En composant le présent Catalogue nous avons profité encore des œuvres suivantes:

1. *Quadro della storia letteraria di Armenia, estesa da Mons. Sukias Somal. Venezia. 1829.*
2. *Catalogue of all works known to exist in the armenian language of a date earlier than the seventeenth century, by Rev. H. G. O. Dwight, in Journal of American oriental Society. III volume. Number II. New-York. MDCCCLIII.*
3. *Tableau historique, par Sallantian. Moscou.*
4. *Catalogue de la librairie de M. Enfiadjiants à Tiflis. 1857.*
5. *Catalogue des livres de l'imprimerie arménienne de Saint-Lazare. Venise. 1848.*
6. *Histoire de Kirakos Gandzaketsi. Moscou. 1857.*
7. *Différents catalogues et calendriers etc. etc.*

5) Каталогъ печатнымиъ книгамъ и рукописямъ армянскимиъ въ библиотекѣ Худобашева. С. Петербургъ 1839.

Le but que je me suis proposé en composant ce Catalogue, était: premièrement — d'indiquer quelles sont les oeuvres anciennes des écrivains arméniens, qui se sont conservées jusqu'à nos jours; seconde-ment,— où elles se trouvent; troisièmement— sont-elles publiées ou non? Si elles le sont — en quel lieu? Si non — où se trouvent-elles et en combien de copies?

De cette manière j'ai pu composer un résumé exact, si non complet.

Ce Catalogue contient tous les écrivains et leurs ouvrages depuis le commencement du IVe siècle jusqu'au milieu du XVII^r, époque où fut tarie la source de la littérature nationale, et où se fait jour l'imitation servile et la traduction d'oeuvres médiocres, écrites en latin.

Nous prions le lecteur indulgent de ne pas se montrer sévère pour les inexactitudes de notre opuscule, et de prendre en considération les difficultés que nous avons rencontrées en cherchant les matériaux pour ce Catalogue. Nous n'avons pas reçu de réponses à quelques-unes de nos lettres, adressées aux personnes dont nous espérions quelques renseignements, et pour ne pas reculer indéfiniment la publication de notre travail, nous nous sommes borné à ce que nous avons été en état de rassembler pendant les deux dernières années.

Nous espérons bientôt publier le catalogue des écrivains des XVII, XVIII et XIX siècles, et le ré-gistre de toutes les traductions des auteurs grecs, faites par les Arméniens dans les siècles IV — XII de l'ère chrétienne.

Table des abbréviations.

- Cath. = Catholicos — Patriarche.
Imp. = imprimé.
Ms. = Manuscrit.
Ven. = Venise.
exempl. = exemplaire.
S. E. = Biblioth. de l'archevêque Sarkis à Sanahin.
Coll. Arm. = Collège arménien à Tiflis.
V. Ot. = Bibliothèque de Voskan Ohannésian à Erivan.
Etchm. = Couvent d'Etchmiadzin.
Vat. = Bibliothèque du Vatican à Rome.
-

CATALOGUE.

IVe Siècle.

1) Աղանդեղեղոս:

Agathangélos, secrétaire privé de Tiridate, roi d'Arménie.

ա. Աղանդեղ և գործք սրբոյն Տրդատայ:

a. Histoire de la vie de St.-Tiridate.

բ. Աղանդեղ և պատմութիւն սրբոյն Գրիգորի լուսաւորչի:

b. Histoire de la vie de St.-Grégoire l'Illuminateur. Imp. C. P. 1709 et 1824. Ven. 1835.

Ms. Etchm.; Khoudab.; Ven. 3 exempl.

դ. Կամակ առ սուրբ Յակովը:

c. Lettre à St.-Jacques de Nisibe. Ms. Vatic.

2) Յակով զգօն Մածոնայ:

Hacob (Jacques) de Nisibe, parent de l'Illuminisateur.

Հառաք եւ շարականք:

Sermons et homélies. Imp. C. P. 1824. Ms. Vatic. Ven. 6 exempl.

Ces Sermons ont été traduits en langue latine et publiés par le cardinal Antonelli, à Rome, en 1756. Réimprimés à Venise, en 1765.

3) **Գրիգոր Լուսաւորիչ :**

*Saint Grégoire l'Illuminateur de l'Arménie, catholico*s en 302 — 332.

ա. **Յաճախաղատում ձառք :**

a. Hatchakhatoum, — Sermons et discours.
Imp. C. P. 1773. Ven. 1838. Ms. Ven. 3
exempl. Le manuscrit grec se trouve à Paris.

բ. **Աղօթք լուսաւորչի :**

b. Prière de l'Illuminateur.

գ. **Ոմուղթն դաշնակ :**

c. Acte d'alliance et de concorde du grand empereur Constantin avec Tiridate, roi d'Arménie. Ms. Etchm.

4) **Ներսէս Մեծ :**

St. Nersès le Grand, cath. 362 — 384.

Աղօթագիրք :

Livre de Prières. Imp. C. P. 18....

5) **Զենոբ Գլակ :**

Zenob Glak, disciple de St. Grégoire.

Պատմութիւն Տարօնոյ եւ լուսաւորչի :

Histoire du Gouvernement de Taron. Imp.
C. P. 1719. Ven. 1832. Ms. Etchm. Ven.
5 ex. imp. à Calcutta 1814.

6) **Սահակ Պարթեւ Մեծ :**

Sahac Partev le Grand, fils de Nersès le Grand,
cath. 390 — 441.

ա. **Ոմուղթք :**

a. Lettres. Ms. C. P.

բ. **Աօթն կանոնական ձառք :**

b. Epîtres canoniques. Ms. Ven.

7) **Փաւստոս Բուղանդացի :**

Faustus de Byzance.

Պատմութիւն Հայոց :

Histoire d'Arménie depuis 315 jusqu'à 390
de J.-C. Imp. C. P. 1730. Ven. 1832. Ms.
Ven. 4 exm. S. E.

8) Մեսրոպ Մաշտոց :

Mesrop Machtots.

ա. Վաշտոց գիրք :

a. Rituel.

բ. Թառլղթք :

b. Lettres. Ms. Ven.

գ. Հոգեւոր երգք :

c. Hymnes.

Ve Siècle.

1) Եղնիկ Կողբացի :

Eznik Koghbatsi, disciple de Mesrop.

ա. Եղծք աղանդոց :

a. Réfutation des différentes sectes — des Païens, des Adorateurs du feu, de la religion des Sages de la Grèce et des Manichéens. Imp. à Smyrne 1762. Ven. 1826. Ms. Ven. Traduction française par Le Vaillant de Florival. Paris, 1853. Quelques fragments traduits en allemand et en anglais par Neumann.

բ. Ծարոյականք :

b. Préceptes moraux.

գ. Թառլղթ սու Վաշտոց Վարդապետ :

c. Lettre au Vartabied Machtots. Ms. C. P.

դ. Յաղագս սուեղծման աշխարհի :

d. De la création du monde. Ms. Vatic.

2) Կորիւն Սկանչելի :

Koriun Skantchéli.

Վարք սրբոյն Ս' Եսրոպայ եւ գիւտ գըոց :

Vie de St. Mesrop, l'inventeur de l'Alphabet arménien. Imp. Ven. 1833. Ms. Etchm. Ven. 2 exempl.

3) Մամբրէ Վերձանող :

Mambre, surnommé *Verzanogh*, frère de Moïse Khorénatsi.

ա. Ճառ ՚ի յարութիւն Պազարու :

a. Discours sur la résurrection de Lazare. Imp. Ven. 1833.

բ. Ճառք ՚ի Գալուստ Տեառն Ալրուսաղէմ ար Մաւենեաց :

b. Discours sur la fête des Rameaux. Imp. Ven. 1833. 1842 . . .

4) Մովսէս Խորենացի :

Movsès Khorenatsi.

ա. Պատմութիւն Հայոց ՚ի Հայկայ մինչև ցամն 441 յետ Ծ. Ք.

a. Histoire d'Arménie depuis l'origine jusqu'à l'année 441 de J.-C. Imp. Amsterd. 1695. Lond. 1736. Ven. 1752. 1827. 1842 . . .

Le manuscrit le plus ancien se trouve, à ce qu'on dit, à Tiflis dans le Collège arménien. Ms. Etchm. Ven. 6 exempl.

Traduction latine, faite par les frères Whiston à Londres, en 1736.

Traduction française par Le Vaillant de Florival à Paris, en 1841.

Traduction russe, par Ohannesian à St.-Pétersbourg, en 1804.

Traduction russe, très-exacte, faite par Emin à Moscou, en 1858.

Traduction italienne, par Capelletti à Venise, en 1841.

թ. Պիտոյից. ՚ի խնդրոյ թէսդորոսի ուրումն :

b. Rhétorique. Imp. Ven. 1796. 1842. Ms. Ven.
7 exempl.

Ե. Աշխարհագրութի :

c. Géographie. Imp. Marseil. 1683. Londres
1726. Ven. 1751- 1842. Ms. Tiflis Col. Arm.
Traduite et publiée par St.-Martin dans ses
Mémoires sur l'Arménie. Paris 1819. Tome
second.

Դ. Թուղթ առ Ասհակ Արծրունի :

d. Lettre à Sahag Arzrouni. Ms. Ven.

Ե. Ռառ Այլակերպութեան :

e. Discours sur la Transfiguration. Ms. Ven. 4
exempl.

Ղ. Կերպող Հռիփսիմեանց :

f. Panégyrique de la Ste.-Ripsimée. Ms. Ven.
2 exempl.

Խ. Լորդք

g. Cantiques. Ms. Ven. C. P.

Ը. Բան իմաստութեան :

h. Discours sur la sagesse. Ms. S. E.

Ճ. Պատմութ սրբոյ Աստուածածնի և պատկերի,
նորա ՚ի խնդրոյ իշխանացն Արծրունեաց :

i. Histoire de la Ste.-Vierge et de son image.
Ms. Ven.

5) Դաւիթ անյաղթ :

David l'invincible, neveu de Khorenatsi.

Ա. Ասհմանք իմաստասիրութ . զիրք սահմանաց
և կակաց :

- a. Livres des Définitions. Imp. C. P. 1731. Ven.
1833. Ms. Etchm.
- թ. „**Յարձրացուցէք**“. **Ներբողեան սրիսաշին :**
b. Homélie en l'honneur de la Ste. - Croix. Ms.
Ven.
- Ե. **Լուծմունք հինգ ճայնից. Կերածուիլք Պորփիւ-**
ռի և մեկնուիլք նորին :
- c. Traduction et explication de l'introduction à
la logique d'Aristote, par Porphyre. Ms.
Ven. C. P. S. E.
- Ղ. **Պատասխան աս Գիւտ :**
d. Réponse à Kioud, Patriarche d'Arménie. Ms.
C. P. Ven.
- Ե. **Հարցուածով պիտառութիւն :**
e. Catéchisme philosophique. Ms. Ven. C. P.
- Է. **Քարոզք ընդդէմ չորից պատճառացն Պիւռոնի :**
f. Sermons contre les quatre causes de Pyrrhon.
Ms. Etchm.
- 6) **Գիւտ առաջէզացի :**
Kioud d'Arahez, cath. 465 — 475.
Փուղթ առ Դաւիթ անյաղթ. „**Արկնաւորին ցա-**
նկա“.
Lettre à David - l'Invincible. Ms. Ven. 2
exempl.
- 7) **Յովհաննէս Մանդակունի :**
Hovhannès Mandakouni, Cath. 480 — 487.
- ա. **Շառք Երրորդութիւն :**
a. Discours de la Trinité. Imp. Ven. 1837.
- թ. **Շառք Խրատականք :**
b. Sermons. Ms. Ven. 4 exempl. imp. Ven. 1836.
- ղ. **Քարոզք և ատենաբանութիւնք :**
c. Les prédications. Ms. C. P.

Ղ. ՈՂՔ :

d. Elégie. Imp. Ven. 1836.

8) ԵՎԻՇԵ Վարդապետ :

Eghiché Vartabied, 449 — 480.

Ա. Պատմութիւն Վարդանանց :

a. Histoire des persécutions de l'église arménienne par les Perses; les guerres des Arméniens contre les Perses. — Imp. C. P. 1764. 1823. St.-Pétersb. 1787. Nakhitchev. 1787. Ven. 1828, 1832, 1838, 1852 . . . Ms. Etchm. Ven. 5 exempl.

Traduction italienne, par Capelletti, Ven. 1841.

Traduction française, par Cabaradji, Paris. en 1844.

Traduction anglaise, par Neumann, à Londres en 1830.

Traduction russe par Chanchéief. Tiflis, en 1853.

Ի. Խրատ միանձանց :

b. Exhortations aux moines. Imp. Ven. 1828.

Ղ. ԱՌԵԿՆՈՒԹԻՒՆ Տէրունական աղօթից :

c. Explication de la prière «Pater Noster». Imp. Ven. 1838. Ms. Etschm.

Ղ. ԱՌԵԿՆՈՒՅ ծննդոց, Յէսուս, Պատառքաց եւ :

d. Explication de la Genèse, des livres des Rois de Josué et des Juges. Imp. Ven. 1833. Ms. Etchm.

Ե. Օանազան Ճառք :

e. Différents discours et sermons sur la passion, mort, sepulture et résurrection de S. Chr. Ms. Ven. C. P.

7. Աղօթք :

f. Deux prières pour les prêtres défunts. Ms. C. P. Ven.

Է. Շառ եկեղեցական կանոնաց :

g. Traité sur les canons ecclésiastiques. Ms. Ven. C. P.

Ը. Շառ վասն հոգւոց մարդկան :

h. Essais philosophiques sur l'âme. Ms. Ven.

9) Ղազար Պարբէտսի :

Lazare Parbetsi.

Ա. Պատմութիւն Հայոց :

a. Histoire d'Arménie depuis 388 — 485. Imp. Ven. 1793. 1807. Ms. Etchm. Ven.

Ե. Թոռղթ Ղազարայ առ Վահան Տէրն Մամիկոնից :

b. Lettre à Vahan prince Mamiconian. Imp. Moscou. 1853.

10) Խոսրով, Թարգմանիչ :

Khosrov, un des traducteurs de la Bible arménienne.

Պատմութիւն վարուց սրբոյն Սահակայ :

Histoire de la vie de St.-Sahac. Ms. Ven.

11) Արծան Արծրունի :

Ardzan Arzerouni, traducteur. Ses oeuvres n'existent plus.

12) Աբրահամ խոստովանով, աշակերտ սրբոց Պետոնդեանց :

Abraham.

Պատմուի արեւելեան վկայից :

Histoire des martyrs de son temps. Oeuvre disparue.

13) Ասեփաննոս Սիւնեաց Եպիսկոպոս :

Stephannos évêque de Siounie.

ա. Թառւղթք յաղագս Եկեղեցօրհնեաց :

a.

բ. Վեկնութիւն ժամագրոց, Գանիէլի և ն:

b. Explication du Bréviaire.

շ. Տաղք :

c. Cantiques.

դ. Պատմութիւն : ոչ գոյ :

d. Histoire d'Arménie. N'existe plus.

14) Եզրաս Անգեղեցի :

Ezras Anguelatsi.

Շարտասանութիւն . ոչ գոյ :

Rhétorique. N'existe plus.

VIe Siècle.

1) Մովսէս Եղիվարդացի :

Movsès Eghivardatsi, cath. 551 — 594.

Տօմար :

Calendrier.

2) Աբրահամ Մամիկոնեցի :

Abraham Mamiconetsi.

ա. Պատմութիւն Ժողովոյն Եպիսոսի :

a. Histoire du Concile d'Ephèse en 431. Le manuscrit existait à C. P. en 1825. Ven. 2 exempl.?

բ. Շառ վասն նշխարաց սրբոց :

b. Homélies sur les reliques des Saints.

շ. Թղթակցութիւն ընդ Ախորիոնի :

c. Correspondance avec le Patriarche Kurion.

3) Պետրոս Սիւնեցի . Քէրթող :

Petros Sunetsi, Kertogh.

ա. Աէրբող ՚ի սք կոյսն. “Յաղմութիւնք Քնասէր”
a. Homélie en l'honneur de la Sainte - Vierge.
Ms. Ven. 2 exempl.

բ. Ռառք զանազանք :

b. Discours et sermons. Ms. Ven.

շ. Ռառ բնութեան :

c. Traité sur la nature. Ms. Ven.

դ. Պատասխանիք առհարցմունս Վաչագանայի իշխանի :

d. Traité sur différentes matières, écrit à la prière de Vatchagan, roi d'Albanie. M. Ven. 2 exempl.

է. Պատմութիւն : ոչ գոյ :

e. Traités historiques. N'existe plus.

4) Աէրսէս Արեղայ :

Nersès Moine.

Յիշատակ վկային Խղդիբուղդայ :

Vie du Martyr Izdipusd, ou Déodate. Ms. Ven.

5) Կիւրիոն, Վրաց կաթուղիկոս :

Kurion, Patriarche des Géorgiens, disciple de Môsès Eghivardatsi.

Թուղթք բառ Արքահամ կաթողիկոս :

Deux lettres au Catholikos Abraham. Ms. Ven.

6) Արքահամ աղբագանեցի :

Abraham Aghbatanetsi, cath. 594 — 617.

ա. Լրեք թուղթք առ Կիւրիոն Վրաց կաթողիկոս:
a. Trois lettres à Kurion, Archêvêque des Géorgiens. Ms. Ven.

բ. Դաւանութիւնք և նզովք :

b. Sectes et anathèmes. Ms. Ven.

VIIIe Siècle.

1) Կոմիտաս :

Comitas; cath. 617 — 621.

Աւրբող Հռիփսիմեանց :

Homélie en l'honneur de sainte Rhipsime.
Imp. dans les Bréviaires arméniens.

2) **Եղնակ :**

Eznak.

Պատմութիւն իւրոյ ժամանակին :

Histoire de son temps. Cette oeuvre n'existe pas entièrement, mais quelques fragments se trouvent à Venise.

3) **Եղր :**

Ezra, cath. 628 — 640 — ami de l'empereur Héraclius.

Արեվակալ :

Bréviaire, imprimé sous le titre d'Arevakal.
Ms. Ven.

4) **Վաթուսաղայ Սիւնեցի :**

Mathousagha siunetsi.

Ա. Թուղթ տոռ Հէրակլէս :

a. Lettre à Héraclius. Ms. Ven.

Բ. Աշխարհագրութիւն Հայաստանի և կարգ կաթողիկոսաց :

b- Géographie d'Arménie et les noms des catholikos en ordre chronologique. Ms. Etchm.

5) **Յովհաննէս Վամիկոնեան :**

Hovhannès Mamiconian.

Պատմութիւն Տարոնցի :

Histoire de Taron jusqu'à l'an 640, servant de continuation de celle de Zénob Glac.
Imp. à C. P. 1719. Ven. 1832. Ms. Etchm.
St.-Pétersb. Ven. 6 exempl.

6) **Յովհաննէս Վայրագոմեցի :**

Hovhannès Maïragometsi, ou de Maïravauk.

6. Խորատ վարուց :
a. Conseil pour la bonne conduite. Ms. Ven.
7. Հաւատարմատ :
b. Foi radicale. Ms. Ven. C. P.
7. Եղյէմակ :
c. Noëmak. Le mot n'a aucune signification dans la langue arménienne. C'est un discours sur la religion. C. P.
7. Քարոզք :
d. Sermons. Ms. Etchm.
- 7) Դաւիթ Բագրենդացի :
David Bagrevandatsi.
6. Իան վասն գործոց և չարչարանաց Քրիստոսի :
a. Traité sur les actes et les souffrances de J.-C. Ms. Ven.
6. Իան վասն երկուց Բնութեանց :
b. Traité sur les deux natures de J.-C. Ms. Ven.
- 8) Թօդոր Կհերենար :
Theodor Khertenavor.
6. Շառ լնդիկմ Մայրագոմեցւոյ :
a. Réfutation des erreurs d'Hovhannès Maïragometsi. Ms. Ven.
6. Շառ ՚ի սուրբ խաչն :
b. Sermons sur la sainte croix. Ms. Ven.
- 9) Մովսէս Աիւնեցի :
Movsès Siunetsi, Kertogh.
6. Շառք :
a. Sermons. Ms. Ven.
6. Քերականութիւն :
b. Grammaire. Ms. Ven.
- 10) Անանիա Շիրակացի, Համարող
6. Գիրք աստեղաբաշխութեան . աստեղագիտութիւն :

- a. Astronomie. Imp. Ven. 1821. Ms. Etchm.
Ven. 4 exempl. Paris. Quelques fragments
traduits et publiés en 1832, dans le Journal
Asiatique N° 12.
- թ. Գիրք վասն կշռոց և չափուց։
b. Livre des mesures et des poids. (Imprimé dans
le calendrier 1821.)
- Ե. Մաթեմատիկայ։
c. Mathématiques. (Imprimé dans le calendrier
1821.)
- Ղ. Թուաբանութիւն։
d. Arithmétique. Ms. Ven. 2 exempl.
- Ե. Քրօնիկոն, ժամանակագրական պատմութիւն։
e. Chronique. Ms. Ven.
- Ղ. Ծան վասն տօնի. “զտօն սր զատկի”։
f. Sermon sur la fête de Pâques. Ms. Ven.
- Ե. Շառք վասն խոնարհութեան եւ։
g. Discours sur l'humilité. Ms. Ven.
- Ե. Վասն որպիսուե կենաց իւրոց։
h. Les vicissitudes de sa vie. Ms. Ven.
- 11) Գրիգոր Արշառունեաց։
Grigor Archarouni.
- Ա. Մելնութիւն ժամակարգութեան։
a. Explication du rituel arménien. Ms. Ven. à
la prière de Vahan Mamiconian.
- Բ. Շառք ծննդեան եւ։
b. Sermons sur la naissance, mort et résurrec-
tion de J. C. Ms. Ven.
- 12) Փիլոն Պիրակեցի։
Philon de Thirak.
- Պատմութիւն Սոկրատոյ յունի։
Histoire du Grec Socrate. Ms. Ven. S. E.
V. Oh.

13) **Սահակ Ձօրափորեցի :**

Sahak Dzoraphoretsi, cath. 677 — 703, élève de Khertenavor.

ա. **Ճառք արմաւենեաց :**

a. Sermon sur le dimanche des Rameaux. Ms. Ven.

բ. **Երգք վասն սուրբ խաչի :**

b. Hymnes sur la sainte croix. Ms. Ven.

14) **Զաքարիայ Վաղարշապատցի :**

Zacharia Vagharchapatsi.

Քանի մի հատուածք յաղագս աշակերտաց
Մովսիսի Ալենեցւոյ :

Quelques notices relatives aux disciples de Mosès Siunetsi. Ms. Ven.

15) **Բարսեղ Շոն :**

Barsegh Djon. Par ordre du Catholikos Nersès il mit les hymnes arméniens dans l'état où on les chante aujourd'hui; d'où ce recueil fut appelé Djonentir (choix de Djon).

ա. **Մեկնութիւն Մարկոսի :**

a. Explication de S. Marc. 1 vol. Ms. incompl. Ven.

բ. **Երբողք :**

b. Hymnes. Ven.

16) **Ակբէռս, Եպիսկոպոս :**

Séb eos, évêque Bagratouni.

Պատմութիւն Կ Հերակլն :

Histoire d'Héraclius. Imp. C. P. 1851. Ms. V. Ot. Etchm.

Traduction russe en manuscrit existe à l'Académie des Sciences.

17) ԳՐԻԳՈՐԱՄՈՆԵՐ :

Grigoratour.

ԲՆԴԴԻՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԿՄ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԱՅ-
ՐԱԳՈՆՄԵցւոյ :

Réfutation des écrits de Hovhannès Maïragometsi. Il n'existe aucune copie complète de ce manuscrit, mais quelques fragments se sont conservés chez différents auteurs.

VIIIe siècle.

1) ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՕՃՆԵՑԻ :

Hovhannès Odznetsi, philosophe, cath. 718—729, disciple de Khertenavor.

ա. Լանոնք ըստ վերջին օծման :

a. Règles pour administrer l'extrême-onction.
Imp. Ven. 1833.

բ. Կարական . “մեղաքյամի” :

b. Hymnes.

դ. Շառ ընդդկմ Պաւլիկեանց և Եւտիքեանց :

c. Sermons contre les Pauliciens, Eutychéens.
Imp. Ven. 1833.

ե. Ատենաբանութիւն ժողովական ՚ի ՚Վահին :

d. Oraison synodale à Dvin, en 719. Imp. avec une traduction latine. Ven. 1833.

է. Շառ ընդդկմ ՄԱՅՐԱԳՈՆՄԵցւոյ :

e. Sermons contre Maïragometsi. Imp. à Ven. 1806. avec la traduction latine. Ven. 1816.

զ. Իացայայտուի կարգաց եկեղեցւոյ . մեկնութիւն
Ժամագրքի :

f. Explication des fonctions ecclésiastiques de l'église arménienne. Ven.

Explication du Bréviaire. Ms. S. E.

2) **Ստեփաննոս Սիւնեցի :**

Stephannos Siunetsi.

ա. **Թուղթ առ Գերմանոս :**

- a. Lettre à Germanos, patriarche de Constantinople. Ms. Ven. C. P.

բ. **Թուղթ առ Աթանաս :**

- b. Lettre à Athanase, patriarche d'Antioche. Ms. Ven. C. P.

գ. **Մեկնուի Յոբայ, Դանիէլ, Եզէհիլի :**

- c. Explications de Job, Daniel, Ezéchiel. Ms. Ven. C. P.

3) **Սիոն Բավոնածի :**

Sion Bavoratsi, cath. 767 — 775.

Հաւաքումն կանոնաց :

Recueil de canons ecclésiastiques.

4) **Խոսրովիկ :**

Khosrovik.

ա. **Շառ ՚ի վերայ մեծի պահոց :**

- a. Sermons sur le Grand Carême. Ms. Ven. C. P.

բ. **Խնդիրք Վիճո՞ղականք ընդդէմ Յունաց :**

- b. Questions polémiques contre les Grecs. Ms. Ven. C. P.

գ. **Կատուածաբանական նիւթից բանք :**

- e. Discours théologique. Ms. Ven. 2 exempl.

5) **Գևոնդ Երեց :**

Ghevond (Léonce) Ierets.

Պատմութիւն Ելից Տաճկաց :

Histoire de l'origine des Mahométans et des premiers Kaliphes. Imp. à Paris 1857.

Ms. Ven. Etchm. V. Oh. St.-Pétersb.

Traduction française, par Chahnazarians. Paris 1857.

Traduction russe en manuscrit se trouve dans la Bibliothèque de l'Académie des Sciences à St.-Pétersbourg.

IXe siècle.

1) Οὐαράρիա: Οվակի:

Zacharia Zaktsi, cath. 854 — 875.

ա. Դասոք ՚ի վերայ Տէրունական տօնից :

a. Homélies sur l'incarnation, sur le baptême de J. C. etc. Ms. Ven. 3 exempl.

բ. Թողթակցութիւնը Յոյնս. առ Փոտ և առ Վահան ՚Նիկոլոյ :

b. Correspondance avec les Grecs; lettres à Photius et à Vahan de Nicée. Ms. C. P. Ven.

դ. Արեկնութիւնք :

c. Commentaire sur les quatre Evangiles. — N'existe plus.

դ. Պատմութիւն ժողովոյն Շիրակվանայ :

d. Histoire du concile de Chirakavan en 862.

2) Վահան ՚Նիկոլոյ:

Vahan, évêque de Nicée.

ա. Բան ՚ի վերայ սուրբ Եղբորդութեան :

a. Discours sur la Sainte Trinité Ms. Ven.

բ. Թուղթ առ Օւարարիայ. “Ածային առ աքեալն Պօղոս” :

b. Lettre à Zacharia, relativement au concile de Chalcédoine. Ms. Ven. 2 exempl.

L'original grec se trouve dans la Bibliothèque des Pères Grecs, II. volume.

3) Սահակ Մերուտ:

Sahac Merout.

Թուղթ առ Փոտ “Քահանայապետի” :

Lettre au Patriarche Photius. Ms. Ven.

- 4) Համամ արեւելցի, վարդապետ։
Hamam Aréveltsi, docteur.
- ա. Արենութիւն առակացն։
a. Explication des proverbes de Salomon. Imp.
C. P. 1826. Ms. Etchm. Ven.
- բ. Արենութիւն Յովլայ Բանին. “Ովեկա”։
b. Commentaire du chapitre 38 de Iob. Ms. Ven.
- շ. Բանք Քերականականք. “Եւ գոն”։
c. Traité exégétique sur la grammaire armé-
nienne. N'existe plus.
- թ. Պատմութիւն։
d. Fragments historiques. Ven.
- է. Արենուի “Ամբիծք” սաղմոսի։
e. Commentaire sur le psaume 118. Ms. Ven.
- 5) Գագիկ և Գրիգոր։
Gagik et Grigor, le premier était abbé du cou-
vent d'Atom; le second diacre du même
couvent.
- Ատոմագիր։
Atomagir. La vie des Saints, ou martyrologue,
imprimé dans le légendaire arménien, in-
titué Aïsmavourk. Ms. Ven.
- 6) Յովհաննէս Ռժիշկ։
Hovhannès Médecin.
- Վարք սրբոց վկայից և Դիոնիսիոսի Արիսպա-
գացւոյն։
Vie des saints martyrs, et celle de St.-Denis
l'Aréopagite. Ms. Ven.
- 7) Գեւօրգ Կարինեցի։
Gevork Karinetsi, cath. 875 — 879.

Թոռղթ առ Յովհան Ասորի։

Lettre à Jean, patriarche syrien. Ms. Ven.
C. P.

8) Աւաշոսց Եղիվարդացի :

Machtots Eghivardatsi, cath. 897.

Թոռղթք առ Աբբաս իշխան և առ բնակիչների մայ :

Lettres à Abbas, prince arménien, et aux habitants de la ville Dvin, après leur délivrance d'un tremblement de terre. Ms. Ven.

9) Շապուհ Բագրատունի :

Chapouh Bagratouni.

Պատմութիւն մահուան Ամբատայ և աւերանաց աշխարհիս Հայոց յանօրէն Յուսուփիայ :

Histoire du prince Sembat et de la destruction de l'Arménie par Jousouf, commandant arabe.

Le seul manuscrit, à ce qu'on dit, existe dans la bibliothèque de Sarguis, archevêque de Tiflis.

10) Յովհաննէս Կաթողիկոս, պատմաբան :

Hovhannès cathoughikos, cath. 897 — 925.

Հայոց պատմութիւն ՚ի սկզբանէ աշխարհի մինչև յամ Տեառն 925.

Histoire d'Arménie depuis l'origine du monde jusqu'à l'an de grâce 925. Imp. à Jérusal. 1843. Moscou 1853. Ms. Emin. Ven. Etchm. Paris N° 91.

Traduction française par Saint-Martin. Paris 1841.

11) Թոմա Արծրունի :

Thoma Ardzrouni.

Պատմուի Արծրունեաց ՚ 5 գիրս ցամ 996,
շարունակեալ յումեմնէ մինչև ցամ 1226.

Histoire des princes Ardzrouniens, en 5 livres.

— 996; continuée par un inconnu jusqu'à
l'an 1226. Imp. à C. P. 1852. Ms. Ven. 2
exempl.

12) Կանա Ասորի :

Nana le Syrien.

Ուեկնութիւն Յովհաննու :

Explication de l'Evangile de Jean. Un manu-
scrit de l'année 1115 existe à Ven. Etchm.

13) Ստեփաննոս :

Stephannos, disciple de Machtots.

Վարք Մաշոսց Վարդապետի :

Vie de Machtots Vartabied. Ms. Ven.

Xe siècle.

1) Սամուել Կամրճաձանորեցի :

Samuel Kamrdchazoretsi, musicien.

Տօնական Բանք յաղագս տոնից Տէրունականաց

40օրեաց գալստեան, առաջաւորաց, եւ :

Sermons sur les différentes fêtes de l'église
arménienne. Ms. Ven. 1 — 10 exempl.

2) Անանիա Նարէկացի :

Anania Narékatsi.

Ա. Վերբող ՚ վերայ եկեղեցւոյն Վաղարշապատայ:

a. Eloge de l'église de Vagharchapat. Ms. Ven.

Բ. Շառ ընդգէմ թոնդրակեցւոց :

b. Traité contre la secte des Thondrakiens, héré-
tiques descendus des Pauliciens. Ms. Ven.

Ե. Յաղագս մարդեղուե բանին Այ :

c. Discussion sur l'incarnation du verbe divin.

Ms. Etchm.

3) **Խոսրով մեծն Անձևացեաց :**

Khosrov le Grand, évêque Andzévatsi.

ա. **Վեկնութիւն գրոց ժամակարգութեան :**

a. Explication du Bréviaire arménien. Imp. C. P. 1730. Ms. Ven. 5 exempl.

բ. **Վեկնութիւն Պատարագի :**

b. Explication de la messe arménienne. Ven. 3 exempl.

4) **Մեսրոպ Երեց Վայեծորցի :**

Mesrop iérets Vaiedzortsi.

ա. **Պատմութիւն մեծին Ներսէսիսի :**

a. Histoire de Nersès le Grand. Imp. Madras 1775. Ms. S. E.

բ. **Պատմութիւն Վրաց և Հայոց :**

b. Histoire des Géorgiens et des Arméniens. Histoire des princes Orbélians. Imp. à Madras. 1775.

5) **Գրիգոր Նարեկացի :**

Grigor Narekatsi, fils de Khosrov le Grand.

ա. **Նարեկ .**

a. Narec. 95 prières. Imp. Ven. 1801, 1827. Avec le commentaire, 1807, 1844, 1804, 1827. Ms. Ven. 7 exempl.

բ. **Վեկնութիւն Երգոց Լորգոյն :**

b. Commentaire sur le Cantique des cantiques. Imp. Ven. 1789, 1827. Ms. Etchm. Ven. 4 exempl.

գ. **Դառք և զովեսաք :**

c. Sermons et homélies, la plupart traduits en latin par le cardinal Antonelli et publiés à Rome en 1756. Imp. à Venise 1827. Ms. Ven. 3 exempl.

Ղ. Պատմութիւն խաչին ապարանից :

d. Histoire de la croix d'Aparan. Ms. Ven.

Ե. Մեկնութիւն Յովլքայ :

e. Commentaire sur le chapitre 38 de Job. Imp. Ven. 1827. Ms. Ven.

Ղ. Տաղք և երգք :

f. Hymnes et cantiques. Imp. Ven. 1827.

Է. Շան խրատու վասն ուղիղ հաւատոյ և մաքուր վարուց առաքինութեան :

g. Traité sur la doctrine chrétienne. Imp. C. P. 1774.

Ը. Աերբողեան Յակովլքայ Ածբնայ Հայրապետին և առաքելոց :

h. Eloge de St.-Jaques de Nisibe et des apôtres.

Quelques passages en ont été traduits et publiés à Rome par le cardinal Antonelli, en 1756.

6) Դաւիթ վանահայր :

David. Vanahaïr (Abbé).

Թ. Շառ ՚ի վերայ պահոց :

a. Traité sur le jeûne. Ms. Ven. C. P.

Բ. Հարցք երկուց իմաստափրաց :

b. Interrogations ou dialogues de deux philosophes. Ms. Ven. C. P.

7) Ուխտանէս Ուռհայեցի :

Oukhtanès Ourhaietsi.

Ա. Պատմութիւն եկեղեցւոյն Հայոց :

a. Histoire de l'église arménienne. Ms. Etchm. V. Oh. Ven.

Բ. Շաժանումն Վրաց ՚ի Հայոց ՚ի ձեռն Կիւրիոնի :

b. Histoire de la séparation de l'église arménienne de celle des Géorgiens, causée par Kurion. Ms. Etchm. Ven.

8) Գագիկ Արծրունի :

Gagik Ardzrouni, prince de Vaspourakan 908 — 937.

ա. Թուղթ առ Կայսրն Օհոմանոս :

a. Lettre à l'empereur Romain. Ms. Ven.

բ. Թուղթ առ Պատրիարքն Կոստանտնուպօլսոյ :

b. Lettre au patriarche de Constantinople sur la doctrine des Arméniens. Ms. Ven.

9) Ստեփաննոս Ասողիկ :

Stephannos Asoghik.

ա. Պատմութիւն Հայոց ՚ի սկզբաննէ մինչև ցամա 1004.

a. Histoire d'Arménie depuis l'origine jusqu'à l'an 1004. Imp. Paris 1859. Ms. S. E. V. Oh.

բ. Ուեկնութիւն Երեմեայ մարդարէի :

b. Explication de Jérémie. Ms. Ven.

10) Մավսէս Կաղանկատուացի :

Mosès Kaghakantovatsi.

Պատմութիւն Աղովանից. յերիս գիրս :

Histoire des Aghovank (Albaniens). Un manuscrit du XIIe siècle se trouve à Etchm.

S. E. Emin, Miansarian, St.-Pétersbourg.
Ven. 2 exempl.

Sous presse, à Moscou, à Paris.

La traduction russe sera incessamment publiée par l'Académie des Sciences, à St.-Pétersbourg.

XIe Siècle.

1) Յովհաննէս Կոզեռն :

Hovhannès Kozern.

ա. Ռառ ՚ի վերայ օրացուցի :

a. Traité chronologique sur le calendrier. Ms. Ven.

բ. Քրիստոնէական վարդապետութիւն :

b. Méditation sur la doctrine chrétienne. N'existe plus.

դ. Հաւատոյ գիրք և տօմարական բանք :

2) Գրիգոր Մագիստրոս :

Grigor Magistros † 1057.

ա. Թոռղթք առ զանազանս :

a. 58 lettres à différentes personnes. Ven. 5 exempl.

բ. ԱԵԼՆՈՒԹԻՈՒՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒՅ :

b. Explication de la grammaire. Ms. Ven. C. P.

դ. Ոտանաւոր հաղար տուն . տաղսսացուի արարեալ ՚ի խնդրոյ Մանուչէի :

c. Poème en mille vers, contenant les principaux passages de l'Ancien et du Nouveau-Testament; composé pour un poète arabe Manutché. Ms. Ven.

դ. ‘ԱԵՐԲՈՂ ՈՏԱՆԱՎՈՐ ՚ի սբ խաչն :

d. Eloge de la sainte croix en vers. Ms. Ven.

Ե. Յաղագս խաչանշան գաւազանին Պետրոսի կաթոռղիկոսի :

e. Eloge du bâton doctrinal du patriarche Pétros. Ms. Ven. 4 exempl.

Ղ. Քանի մի հատուածք յերկրաչափուէ Եւկլիդէսի :

f. Quelques fragments de la géométrie d'Euclide. Ven.

3) Պետրոս Պետաղարձ :

Petros Guétadarz, cath. 1019 — 1058.

Երգք Հոգեորք :

Hymnes sacrés. Chants funèbres. Traduits
en français par Félix Nève. Louvain 1855.

4) Անանիա Սահնեցի :

Anania Sanahnetsi.

ա. Ուկնութիւն թղթոցն Պօղոսի :

- a. Interprétation de toutes les lettres de St-Paul.
Ms. Ven. 4 exempl.

բ. Դառ մարդկուել Քրիստոսի :

- b. Discours sur l'incarnation de J. C. Ms. Ven.

շ. Դառք ՚ի վերայ խոնարհութեան :

- c. Sermons sur la soumission. Ms. Ven. C. P.

գ. Խրատ առ քահանայս . “Արդքահանայս” :

- d. Edification des prêtres. Ms. Ven.

է. Հաւաքուն մեկնութեանց Յովհաննու Ոսկե-
բերանին , Այիրեմայ , Կիւրզի և այլ սրբոց :

- e. Recueil des commentaires de St.-Jean Chrysostome, d'Ephrem le syrien et de Cyrille.
Ms. Ven.

զ. ՚Երբողեան Շողակաթին :

- f. Eloge de l'église de Choghakat.

5) Սարգիս Սևանեցի :

Sarguis Sevanetsi, cath. 892 — 1019.

ա. ՚Երբողք :

- a. Homélie.

ի. Դառ ՚ի վերայ մեռելոց :

- b. Discours sur les défunts. Ms. Ven.

6) Տիգրան Պահլավունի :

Tigran Pahlavouni.

Պատմութիւն. ոչ գոյ :

- Histoire de son temps. N'existe plus.

7) Արիստակես Լաստիվերցի :

Aristakes Lastivertsi.

ա. Պատմութիւն Հայոց. աւերութիւն Անոնց և Ալբ-
Ասլանայ :

a. Histoire d'Arménie 989 — 1071. Destruction
d'Ani par le sultan Alp - Aslan. Imp. Ven.
1845. Ms. Col. arm. Ven. 4 exempl.

բ. Ընթերցուածոց մեկնութիւն 8 աւուրց. “Տէրն
մեր Յիսուս“.

b. Explication des lectures des saints livres. Ms.
Ven.

8) Սիսիանոս Վարդապետ Հայոց :

Sisianos Vartabied.

ա. Շառ պատմական և ներքողական :

a. Homélie en l'honneur des quarante martyrs
de Sébaste. Ms. Ven.

բ. Եերբող չի մանկունսն. “Օմեծ գլուխ ԱՅ” :

9) Գրիգոր Վակայասէր :

Grigor Vkaïaser, cath. 1065 — 1105; fils de
Grigor Maguistros.

ա. Պատմութիւնք վկայից :

a. Histoire des martyrs. Ms. Ven.

բ. Թուղթ վասն Օատկաց :

b. Traité sur la fête de Pâques. Ms. Ven.

դ. Վարք սրբոյն Յովհաննու Ոսկեթերանին :

c. Vie de St. Jean Chrysostome. Ms. Ven.

10) Վատթէռս Լյրէց :

Mathéos jéréts.

Վարք սրբոյն Յովհաննու Ոսկեթերանին :

Vie de St. Jean Chrysostome. Imp. Ven. 1751.

11) Յովհաննէս Տարօնացի :

Hovhannès Taronatsi.

Վեկնութիւն ընթերցուածոց :

Explication de quelques passages de la Bible.
Ms. Ven.

XIIIe Siècle.

1) Գրու թ Պահլավունի :

Grigor III Pahlavouni, cath. 1113 — 1166; fils du prince Apirat et frère de Nersès Claietsi.

ա. Կարականք :

a. Hymnes et cantiques.

բ. Թուղթք առ զանազանս :

b. Lettres, relatives à différents objets. Ms. Ven.

2) Եերսէս Շնորհալի :

Nersès Claietsi, Chnorhali, cath. 1166 — 1173.

ա. Ծիսուս որդի :

a. Poème, intitulé «Jésus fils de Dieu». Imp. à St.-Pétersb. 1785. à C. P. 1746. Ven. 1830.
... Madras ... Ms. Ven. 14 exempl.

բ. Ողբ Եղեսիոյ :

b. Elégie en vers sur la prise d'Edesse, par Emadeddin - Zenghi en 1144. Imp. à Paris en 1826. Ven. 1830. Tiflis 1829. Madras ...
Traduction latine par Capeletti. Ven. 1833.

գ. Պատմութիւն Հայոց :

c. Histoire d'Arménie. Imp. C. P. 1824. Madras ... St.-Pétersb. 1785. Ven. 1830.

դ. Բնդհանրական :

d. Circulaire pastorale. Imp. St.-Pétersb. 1788. C. P. 1825. Ven. 1829 avec une traduction latine. Ven. 1838. 1833.

Traduction russe par Khoudabacheff, 1847,
St.-Pétersbourg. Ms. Ven. 13 exempl.

Ե. Տաղք և ներբողք :

e. Homélie sur la sainte croix et sur la hiérarchie céleste. Imp. Ven. 1830.

ቁ. ሂሳብዎች :

f. Prières; imprimées plus d'une fois. Traduites en 24 langues et publiées Ven. 1822.

ጀ. የአብዛኛዎች :

g. Explication de différents livres de la Sainte-Ecriture. Ms. Ven. Etchm.

ሮ. የአንቀጽዎች :

h. Quantité de lettres, adressées tantôt à sa nation, tantôt aux étrangers. Imp. St.-Pétersb. 1788. Ven. 1830, 1838. C. P. 1815 . . .

ሮ. በመናከርዎች :

i. Petits poèmes en vers. Ms. Ven. Imp. Ven. plus d'une fois.

3) ከተናጠቅዎ ቤትናዋዎች :

Ignatios Vartabied.

የአብዛኛዎች የአነጻዎች :

Explication de l'Evangile de St. Luc. Imp. C. P. 1735. 1824. Ms. Ven. Etchm.

4) ቤትናጥዎ ቤትናዋዎች ጥናርሻውያ :

Sarguis Vartabied, Chnorhali.

ጀ. የአብዛኛዎች ይዘረጋግዹ :

a. Explication des épîtres apostoliques. Imp. C. P. 1743. 1826. Ms. Ven. Etchm.

ሮ. የአብዛኛዎች ስያሜ :

b. Explication du prophète Isaïe. N'existe plus.

ቁ. ሰውያ 43.

c. Homélies au nombre de 43. Imp. C. P. 1743.

5) የአብተዥዎ ስራውያ :

Mékhitar Heratsi, médecin.

Վիրք բժշկութեան յաղագս տենդի :

Sur le traitement de la fièvre. Imp. Ven. 1832.

Ms. Paris. Biblioth. Royale.

6) Յովհաննէս Սարկավագ :

Hovhannes Sarkavag Vartabied de Haghpat, en
1157.

ա. Տոմարական բանք :

a. Explication de la chronologie nationale. Ms.
Ven.

բ. Պատմութիւն Հայոց :

b. Histoire d'Arménie et des guerres de son
temps. Un manuscrit, qui date de 1403, ex-
iste à ce qu'on dit au Collège arménien
de Tiflis. Ven.

շ. Դառք յաղագս Քահանայութեան :

c. Sermon sur le sacerdoce. Ms. Ven.

7. Ազօթք և շարականք :

d. Homélies et prières. Imp. Ms. Etchm. Ven.

ե. Բնախօսութիւն վասն շարժման երկրի :

e. Traité sur les tremblements de terre. Ms. Ven.

զ. Դառք ՚ի Տրդատ, սքն Կերսէս, Ահակ և
Մեսրոպ :

f. Eloges des Sts. Sahac, Mesrop, Nersès et de
Tiridate. Ms. Ven.

է. Պատմութիւն Ակիւթացւոց ազգին :

g. Histoire des Scythes, ou de l'invasion des
Mongols. N'existe plus.

7) Վատթէոս Ուռհայեցի :

Matheos Ourhaietsi, c'est à dire d'Edesse.

Պատմութիւն Հայոց 952 — 1132 ամ Տեառն,
շարունակեալ յումբնէ մինչև ցամն 1163 :

Histoire d'Arménie de 952 — 1132; conti-
nuée par Grigor iérets jusqu'à 1163. Ms.

Ven. 4 exempl. Coll. arm. S. E. Paris. Etchm.
Khoudab. Musée de Roumiantsof à St.-Pé-
tersbourg.

Traduction française par M. Ed. Dulaurier,
publiée avec des notices historiques à Pa-
ris, 1858.

8) **Մկիթար Արքանցի :**

Mkithar Ayrıvantsi.

Ջամանակագրութիւն :

Chronologie. Ms. Etchm. Ven.

9) **Սամուել Անեցի :**

Samuel Anetsi.

Ջամանակագրութիւն մինչև յամն 1179 :

Chronologie jusqu'à l'an 1179. Traduite en
latin et publiée à Milan en 1818. Ms. Etchm.
S. E. Ven. 5 exempl.

10) **Ներսէ Լամբրոնացի :**

Nersès Lambronatsi 1153 — 1197, fils d'Ochin,
prince de Lambron.

ա. **Մեկնութիւն խորհրդոյ սբ պատարագի :**

a. Explication des mystères de la sainte liturgie
Imp. Ven. 1847. Ms. Col. arm. Ven. 5 exempl.

բ. **Մեկնութիւն ժողովողի, իմաստութեան, առա-
կաց Առղոմոնի. մարգարէից, յայտնութեան եւ.**

b. Commentaire sur les quatre livres de Salo-
mon et sur les 12 prophètes. Imp. C. P. 1826.
Ms. Etchm. Coll. arm. Ven. 6 exempl. Auto-
graphe chez l'Archevêque Sarguis.

գ. **Բացայայտութիւն հաւատամքի :**

c. Explication du symbole de Nicée. Ms. Ven.
2 exempl.

- ፩. የወጪመስተጥቃኬን የግብርሮርብ ማዋማብና እጠበቅምያ :
- d. Histoire de Grégoire, pape de Rome, traduite du latin. Ms. Ven.
- ፪. በመከናውልኩመስተጥቃኬን ነው ተጠባሪዎች እጠበቅምያ :
- e. Discours synodal au concile de Romcla en 1179. Imp. Ven. 1784, avec une version latine. 1812. 1838.
- Traduction allemande par Neumann, 1834. Leipsic.
- ፫. የአጠቃቁ ማኅርጂነውልኩ መስኑካህ :
- f. Hymnes sacrés pour les différentes solennités de l'église. Imp. Ven. 1789. 1838.
- ፬. የጀትናዋጥጊመስተጥቃኬን የኤነክሳቅብኩመስቀል :
- g. Traduction des règles de St.-Benoit. Ms. Ven.
- ፭. የዕጻዊ ወጪ ገዢና ቤትና :
- h. Lettres au roi Léon I et au moine Oskan. imp. Ven. 1838. Ms. Ven. 3 exempl.
- ፮. የአጠቃቁመስቀልኩ :
- i. Droit canonique. Ms. S. E.
- ፯. ቤትናዋጥጊ ተጠባሪዎች ነው ተጠባሪዎች ተጠባሪዎች :
- k. Eloge en vers de Nersès Claietsi. Imp. C. P. 1825. St.-Pétersb. 1782.
- ፱. ማኅርጂነውልኩ የኤነክሳቅብኩመስቀልኩ የኤነክሳቅብኩ የኤነክሳቅብኩ :
- l. Explication du livre: «Le Testament de St.-Jean l'Evangeliste», qui commence par les paroles: «Erat cum fratribus». Ms. Ven. Etchm. Imp. C. P. 1736.
- ፲፪) የግብርቴግ ማረጋገጫ :
- Grigor IV Tegha, cath. 1173 — 1193.
- ፲፫. የዕጻዊ ወጪ ቤትናዋጥጊ የኤነክሳቅብኩ የኤነክሳቅብኩ :

a. Deux lettres à l'empereur grec Emmanuel Commène. Imp. Ven. 1838. Ms. Ven.

բ. Թառլիթ առ պատրիարքն Յունաց Միքայէլ :
b. Lettre au patriarche grec Michael.

գ. Թառլիթ առ եկեղեցականս :
c. Lettres au clergé arménien. Ms. Ven.

դ. Թառլիթ առ պապն Լուկիոս դ :
d. Lettre à Lucius, Pape de Rome. N'existe plus.

Ե. Թառլիթք առ Հոյնս և առ Հաղբատացիս :
e. Lettres aux Grecs et aux moines de Haghpat. Un beau manuscrit se trouve dans la bibliothèque de la mission américaine à Babec, près de Constantinople. Ven. 2 exempl.

Զ. Ղտանաւորք ՚ի վր առման Երուսաղէմի ՚ի Աւաղինայ յամին 1157.
f. Poème, dont le sujet est la prise de Jérusalem par Saladin en 1187. Ms. Ven. 4 exempl.

12) Միքայէլ Կոսրի :

Mikhael Asori.

ա. Պատմութիւնն :

a. Histoire ou chronique. Ms. Paris. S. E. V. Oh. Ven. Mus. As. St. Pét.

Un extrait étendu de la chrenique a été traduit par M. Dulaurier, Journal Asiatique. t. XII et XIII 1848.

բ. Պատմութիւնն եկեղեցւոյ :

b. Histoire de l'église chrétienne. Ms. Etchm. V. Oh.

13) Միհիթար Գոչ :

Mkhitar Goch 1180 — 1207.

ա. Կռակք 190 համ :

a. 190 fables. Imp. Ven. 1780. 1842. avec les fables d'Olympiodore.

፩. ገመመመመናቀዢያ :

b. Code du droit canonique et civil. Ms. Ven.
Col. arm. S. E. V. Oh.

፪. ወተኞጠዥዢና እግዢሙያ, ቤታይቴያ ክፋ.

c. Commentaire sur Isaïe, Jérémie . . . Ms. Ven.
Etchm. . . .

፫. ወተኞጠዥዢና ዳናሳጂ :

d. Explication de la Genèse. Ms. Etchm.

፬. ማጥቃቅ :

e. Prières. Ms. Ven. C. P.

፭. በረቅ ከ ቤትሬያ የኝነትና ከ ተከምዣ ሆኖም ሁኔታዣያ ውስጥናው :

f. Traité sur la formation d'Adam et d'Ève. Ms.
Ven.

፮. ማጥመት ዘመን በጠቅምች :

g. Instruction sur la discipline de l'église. Ms. Ven.

፯. ማርመመመናበጥዢና :

h. Rhétorique. Ms. Ven.

፱. ካዙንቅ ሂሳብ መቀመሪያ የተዘጋጀ ስልጣን :

i. Instruction pour célébrer la sainte messe. Ms.
Ven.

፲. የአማካርያዢ የጥና ማረጋገጫው ማረጋገጫ የኩ-

ቅኩም ማኩም ማረጋገጫ :

k. Apologie de la foi orthodoxe contre les héré-
tiques. Ms. Ven.

14) ቅርቡ ሆኖ ሆኖ :

Grigor VI Apirat, cath. 1195 — 1202.

ወጪ ውስጥ ውስጥ ቤታይቴያ ክፋ :

Lettre à Innocence III, pape de Rome. Ms.
Ven.

15) ቅዱስ ቅዱስ :

David Kobaratsi.

ՄԵԼՆՈՒԹԻւՆ Շառից Գրիգորի Կապիազնի:
Explication des sermons de Grégoire de Nazianze, Ms. Ven.

16) Աւմուէլ Ակեռացի:

Samuel Skevratsi.

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻւՆ ԿԵՐՍԻՍԻ Լամբրոնացւոյ:
Biographie de Nersès Lambronatsi. Ms. Ven.

17) Դաւիթ Գանձակեցի:

David Gantzaketsi.

Կանոնական Զառք:
Discours canoniques. Ms. Ven.

18) Խաչատուր Տարօնացի:

Khatchadour Taronatsi.

Հոգեւոր Երգք:

Homélies sacrées. Imp. Elles sont traduites en italien et publiées dans la «liturgia armena» à Ven. 1826.

XIIIe Siècle.

1) Գրիգոր Ակեռացի:

Grigor Skevratsi.

ա. Շառք զանազանք:

a. Hymnes sur les souffrances et la résurrection de J. C. et en l'honneur de S. Jean-Baptiste. Ms. Ven.

բ. Լուծմունք Եւագրի:

b. Explication d'un livre d'Evagrius. Ms. Ven.
3 exempl.

շ. ՄԵԼՆՈՒԹԻւՆ Լասայեայ:

c. Discours sur le chapitre 53 d'Isaïe. Ms. Ven.

դ. Շառ Քրիստոնէական Վարդապետուեն:

d. Traité sur la doctrine chrétienne. Ms. Ven.

Ե. Կերպող ասացեալ ՚ի սուրբն Կերսէս Լամբռունցին :

e. Eloge de St. Nersès Lambronatsi. Ms. Ven.
3 exempl.

Ղ. Աղօթաղերք :

f. Livre de prières. Imp. C. P. 1742.

2) Գերոբդ Ակեռացի :

Gevorg Skevratsi.

Ուեկնուի Խայեայ :

Explication du prophète Isaïe. Ms. Ven. 3
exempl. Etchm.

3) Մեհիթար Անեցի :

Mekhitar Anetsi.

Անապատում Ժամանակագրուի :

a. Histoire d'Asie, où l'on trouvait beaucoup de
données intéressantes sur les antiquités d'Ar-
ménie, de Perse et de la Géorgie. N'existe plus.

Ք. Աստեղաբաշխուի . ոչ գոյ:

b. Livre astronomique. N'existe plus.

4) Արիստակէս Գրիչ :

Aristakes Gritch, Grammatikos.

Ա. Ճառք Ջլուուե Քսի :

a. Homélies sur le baptême de J.-C. Ms. Ven.

Ք. Քերականութիւն :

b. Grammaire.

Ղ. Համառոտ բառարան :

c. Dictionnaire portatif de la langue arménienne.
Ms. Ven.

Ղ. Արշեառ գրչութեան :

d. Préceptes pour bien écrire. Ms. Ven. 6 exempl.

5) Կոնստանդին Բարձրբերդացի :

Constantin Barzrberdatsi, cath. 1220 — 1268.

Վեց Կամակք առ պապն Իննոկենտիոս և առ
Հայ Աստուածաբաններ :

Six lettres; quelques-unes au pape Innocent IV, d'autres aux théologiens arméniens.
Ms. Vatican.

6) Յովհաննէս Ավագան :

Hovhannès Vanakan † 1252, disciple de Mékhitar Goch.

ա. Մեկնութիւն Յովհագ :

a. Explication du livre de Job. Ms. Etchm. Ven. 6 exempl. Tiflis.

բ. Մեկնութիւն շարականի . «Ուրախացիր պատկ կուսից».

b. Explication de l'hymne arménien, qui commence par les paroles: «exulta corona virginalium». Ms. Ven.

դ. Պատմութիւն ազգին Կետողաց . ոչ գոյ :

c. Histoire de l'invasion des Tatars. N'existe plus.

Ե. Հարցմունք և պատասխանք :

d. Dialogue sur la foi. Ven.

Ֆ. Դառք և ներբողք զանազանք :

e. Homélies. Ms. Ven.

Դ. Ըան ընդդէմ Դաւթի Մոլորեցուցի :

f. Traité contre l'hérétique David. Ms. Ven. 2 exempl.

7) Վարդան Բարզբերդացի :

Vardan Barzberdatsi, disciple de Vanakan.

ա. Ընդհանուր պատմութիւն ՚ի սկզբանէ աշխարհի մինչև 1267.

a. Histoire générale depuis l'origine du monde jusqu'à l'an 1267.

- Ms. au musée Roumiantsof à St.-Pétersbourg.
Académie des sciences. Ven. 5 exempl. V.
Oh. Emin. S. E. Khoudab. Etchm. Ms. de 1432.
- թ. ԱԵԿՆՈՒՅԻ ՀԻՆԳ ԳՐՈՒ ԱՌՎԱՍԻՍԻ, ՅԱՎՐԱՅ ԱՆ :
b. Explication de cinq livres de Moïse et de Job.
Ms. Tiflis. Etchm. S. E. Ven. 3 exempl.
- դ. ԱԵԿՆՈՒՅԻ ԱՎԱԼՄՈՍԻ :
c. Explication des Psaumes. Imp. Amsterd. 1797,
Ven. 18... Astrakhan. 1797. Ms. S. E.
Etchm.
- Ե. ԱԵՐԲՈՂ ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱԼՈՐ ՀԻ. “ՕՐՀՆԵաԼ ՏէՐ” :
d. Homélie en l'honneur de St.-Grégoire l'Illuminateur. Ms. Ven.
- Է. Բացատրույի շարականի . “ԱՆԹԱՊԱՄ Ճաղիկ” :
e. Explication d'un hymne. Ms. Ven.
- Ղ. ԱԵԿՆՈՒԹԻւՆ Դանիէլի :
f. Explication du prophète Daniel. Imp. C. P.
1826. Un manuscrit de 1298 se trouve à Ven.
- Ը. Դառ զգժոխոց :
g. Sermon sur l'enfer. Ms. Ven.
- Ծ. ԱԵԿՆՈՒԹԻւՆ զանտղան բանից աւետարանի :
h. Explication de différents passages des Évangiles. Ms. Ven. 3 exempl.
- թ. ԱԵԿՆՈՒԹԻւՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵան :
i. Explication de la Grammaire. Ms. S. E. C. P.
- Ժ. ԱՂՈՒԿԱԳԻՐՔ ԿԱՄ ԱռԱԿԻՔ 43.
k. Livre du Renard — 43 fables; traduit en français et publié avec le texte. Paris 1825.
- Ճ. ԵՐԵՔ ԵՐԳՔ :
l. Trois hymnes très estimées dans l'église arménienne. impr. Ms. S. E.
- Ճ. Բարոյականք :
m. Morale. Ms. Etchm.

8) Կիրակոս Գանձակեցի :

Kirakos Gandzaketsi 1202 — 1270.

Պատմութիւն իւրոյ ժամանակին վասն սրբաւանաց թաթարաց . 300 — 1264.

Histoire de son temps et de l'invasion des Tatars, depuis 300 — 1264. Imp. Moscou 1858.

Quelques fragments en sont traduits et publiés par Klaproth dans un journal allemand; de même en russe dans le «Сибирский вестник» 1838.

Quelques chapitres, concernant la géographie du moyen - âge et l'invasion des Tatars sont traduits en français et publiés par M. Brosset, dans les Addit. et éclairciss. à l'histoire de la Géorgie, p. 412, et par M. Ed. Dulaquier dans le Journal Asiatique 1858.

9) Մաղաքիա Աբեղա :

Maghakia Abegha (moine).

Պատմութիւն աղքին Կետողաց :

Histoire de l'invasion des Mongols jusqu'en 1272. Ms. Ven. Paris. S. E. Traduit par M. Brosset et imprimé dans les Additions à l'histoire de la Géorgie. 1851. St.-Pétersb.

10) Վարդան կմ Վարխան Սևլեռնացի :

Vardan ou Varkhan Seavlernatsi ou de la Montagne-Noire.

ա. Խրատք առ Հայս :

a. Discours instructif aux Arméniens. Ms. Ven.

բ. Թոռղթ առ Հեթում արքայ . „Քրիստոսապսակեալ“. ՚ի գիմաց կաթուղիկոսի :

b. Lettre à Héthoum, roi d'Arménie. Ms. Ven. 4 exempl.

11) Յովհաննէս կարնեցի :

Hovhannès Karnetsi.

ա. Խորասոք առ միանձունս :

a. Avertissement aux moines. Ms. Ven.

բ. Գիրք աղոթից :

b. Livre de prières. Ms. Ven.

12) Յակովը կլայեցի :

Hacop I Claietsi, cath. 1268 — 1287.

ա. Կըաբերական Կամակ :

a. Circulaire pastorale. Ms. Ven.

բ. Բացատրութիւն այլ և այլ սբ գրոց :

b. Explication de différents lieux de la Sainte-Écriture. Ms. Ven.

դ. Օտանաւոր յաղազս ծննդեան :

c. Hymne sur la Nativité de la Ste.-Vierge.

13) Վահրամ բաբունի :

Vahram Rabouni d'Edesse, secrétaire du roi Léon III.

ա. Օտանաւոր պատմութիւն Ռուբենեանց — 1280.

a. Histoire des princes Roupénians en vers, jusqu'à 1280. Imp. Madras 1810. Paris 1859. Ms. Ven.

բ. Շառ սուրբ երրորդութեան :

b. Discours sur la sainte Trinité. Ms. Ven.

դ. Շառ մարդեղութեան :

c. Discours sur l'incarnation de J. C. Ms. Ven.

դ. Շառ ՚ի յարութիւն և ՚ի համբարձումն :

d. Sermons sur la résurrection et l'ascension de J. C. Ms. Ven.

է. Մեկնութիւն Դատաւորաց և Ասայեաց :

e. Explication des Juges et du prophète Isaïe. Ms. Ven.

- ¶. ՚Ի յայտնութիւն Տեառն. յաւուր օծման Լ կոնի
թագաւորի :
- f. Sermons sur l'Epiphanie, au jour de sacre du roi Léon. Ms. Ven.
- 14) Ոտեփաննոս, ատենադպիր Լ կոնի արքայի :
Stephannos, secrétaire du roi Léon.
- Վլթուն Շուղայի պատմութիւն :
Histoire d'Altoun-Bougha. Ms. S. E.
- 15) Յովհաննէս Երզնկացի :
Hovhannès Erzenkatsi-Blouz † 1321.
- ա. Վեկնութիւն Քերականութեան :
a. Explication de la grammaire. Ms. Ven. 4 ex.
- բ. Ա խասանուի կամ Ճառ յաղագս երկնային մար-
մնոց շարժմանն :
b. Oeuvre astronomique, composée en 1284. Il existe à Venise un manuscrit de 1315. Imp. à Nouv.-Nakhitchévan.
- շ. Գովեստ սուրբ Լուսաւորչի :
c. Eloge de St.-Grégoire l'Illuminateur et de ses descendants. Imp. C. P. 1737. 1824.
- դ. Փարողք և Խրամք :
d. Préceptes et sermons. Ms. Etchm. Coll. arm. Ven.
- Ե. Աշխարհայոյց :
e. Géographie. Ms. Coll. arm.
- դ. Տրամաբանութիւն :
f. Logique. Ms. Etchm.
- Է. Խրամական վարդապետութիւն :
g. Livre d'avertissement. Ms. Ven.
- Ը. Վեկնութիւն Վատթէսսի :
h. Explication de S.-Matthieu. Imp. C. P. 1825.
- 16) Յովհաննէս Արճիշեցի :
Hovhannès Artchichetsi.

Համառոտ մեկնութիւն պատարագի :

Explication de la liturgie arménienne. Imp.
à C. P. 1717. 1799.

17) Արքիթար Սկեվրացի :

Mekhitar Skevratsi.

Բան ընդդէմ Հռովմայի Պապին :

Discours contre le pape de Rome. Ms. Ven.

18) Գրիգոր Անավարձեցի :

Grigor Anavarzetsi, cath. 1294 — 1307.

ա. Կոր Օրացոյց :

a. Nouveau Calendrier. Ms. Ven.

բ. Վկայաբանութիւն :

b. Martyrologe. Ms. Ven.

շ. Երգք.

c. Hymnes.

դ. Խոռվթք առ իշխանս Հայոց :

d. Lettres à Ochin, prince arménien, et à Ethoum II, roi de Cilicie. Ms. Ven.

19) Ստեփաննոս Սիւնեցի Օրբելեան :

Stephannos Siunetsi Orbélian.

ա. Պատմագիրք վասն Սիւնեաց աշխարհին :

a. Histoire de la Principauté de Siunik. Imp. Paris. 1859. Ms. V. Oh. M. Brosset Bullet. Scientif. t. VIII, p. 182.

բ. Պատմութիւն ազգին Օրբելեանց :

b. Histoire des princes Orbélians. Imp. Madras 1775. Moscou 1858. Ms. Ven. Traduction française par M. Saint-Martin. Paris 1819.

ը. Զեռնարկ :

c. Manuel de la doctrine chrétienne. Imp. C. P. 1755.

Դ. Աղքերգուի :

d. Elégie sur la situation affligeante de la nation arménienne de son temps. Imp. à Nouv.-Nakhitchévan, 1798.

Ե. Թոռղթ ՚ի վերայ ժողովոյն Քաղկեդոնի :

e. Lettre à Grégoire VII, patriarche d'Arménie, sur le Concile de Chalcédoine. Ms. Ven.

20) Խաչատուր Կեչսռացի :

Katchadour Ketcharatsi.

ա. Պատմութիւն Աղեքսանդրի Մակեդոնացւոյ :

a. Histoire d'Alexandre le Grand. Ms. Ven.

Բ. Աղք արձանական :

b. Poème élégiaque en l'honneur d'Alexandre le Grand. Ms. Ven.

Շ. Երդք :

c. Hymnes et cantiques.

21) Զաքարիա Շօրծորեցի:

Zakharia Zorzoretsi. .

Թոռղթ առ Յովհաննէս Սիւնեցի Օրպելեան :

Lettre à Hovhannès Siunetsi, évêque Orbélian.

Ms. Ven.

22) Բենիկ Վարդապետ :

Benik Vardabied.

Աղօթամասոյց, 11 աղօթք :

Livre de prières, composées à l'imitation de celle de Narékatsi. 11 prières.

23) Կարապետ Վարդապետ, գիտնական :

Karabied Vartabied le Savant.

ա. Ոտանաւոր ՚ի խրատ մանկանց :

a. Instruction en vers pour la jeunesse. Ms. Ven.

բ. Համառոտուի ճառից Մարզի :

- b. Abrégé de 43 homélies de Sarguis Vartabied.
Ms. Ven.

ቁ. Վարք Շնորհալոյն :

- c. Biographies de ses condisciples, Nersès Claiëtsi et Ignatios. Ms. Ven. C. P.

24) Սմբատ սպարապետ, պատմիչ :

Sembat, généralissime de Cilicie, historien 1208—1275.

ա. Պատմութիւնիկեայ Օհագաւորաց :

- a. Histoire des rois de Cilicie. Imp. Moscou 1856. Paris 1859.

բ. Պատմութիւն Յունաց և Հայոց :

- b. Chronique des Grecs et des Arméniens. 995 — 1275. Imp. Moscou 1856. Ms. Etchm. Vat.

25) Եղիա, դեսպան Լեոնի արքայի :

Eghia (Elia), ambassadeur de Léon II à Othon IV.

ա. Յուցակ կայսերաց Հռովմայեցւոց յօդոստում մինչ ցՈթոն ቁ :

- a. Régistre des empereurs romains depuis Auguste jusqu'à Othon IV. Ms. Vat.

բ. Յուցակ Պապաց Հռովմայեցւոց յԻննոկենտիոս ቁ :

- b. Liste des papes de Rome jusqu'à Innocent III. Ms. Vat.

26) Թադէոս Երէց :

Tadheos ierets.

Քարողք և վարք Կրիբորի Կարեկացւոյ :

Les prédications et la biographie de St.-Grégoire Narékatsi, en 1220. Ms. Vat.

27) Առւբէն :

Rouben.

Ժամանակագրութիւն :

Chronologie. Ms. Vat.

28) Ստեփաննոս քահանայ :

Stephannos le prêtre.

Յուցակ և մեկնութիւն Տոմարի :

Table et explication du calendrier. Ms. Vat.

XIVe Siècle.

1) Բարսեղ Մաշկուրցի :

Barsegh (Basilius) Machkouortsi.

Մեկնութիւն Մարկոսի :

Explication de l'évangile de St. Marc. Imp.
C. P. 1826.

2) Հեթում արքայ Հայոց :

Hethoum II roi de Cilicie 1289 — 1300.

Ղոտանաւոր ՚ի վերայ սուրբ գրոց :

Quelques vers sur la Sainte - Ecriture. Imp.
Amsterd. 1666. C. P. 1705. Ven. 1733.

3) Հեթում պատմիչ :

Hethoum, l'historien † 1308.

ա. Պատմութիւն Թաթարաց :

a. Histoire des Tatars, écrite en français et publiée à Paris en 1529, sous le titre: Histoire merveilleuse du Grand-Can. En même temps elle était traduite en latin et imprimée à Haguenau en 1529. En 1824 elle était traduite en arménien et publiée à Venise.

բ. Ժամանակագրութիւնք :

b. Chronologie depuis 1076 — 1307. Imp. Ven.
1824. Ms. Ven.

4) Եսայի Եշեցի :

Esaïe Nitchetsi.

ա. Արեկնութիւն Եղեկիհելի :

a. Commentaire sur Ezéchiel. Ms. Etchm. C. P. Ven.

բ. Արեկնութիւն Քերականին :

b. Explication de la grammaire. C. P. Ven.

գ. Արեկնութիւն Ժամագրքի :

c. Explication du Bréviaire. Ms. Ven.

դ. Արեկնութիւն Եղեկիայի :

d. Explication du livre d'Ezéchias.

5) Յովհաննէս Գանձակեցի :

Hovhannès Gandzaketsi, Tonaser, c'est-à-dire: l'amateur des fêtes.

Տօնապատճառ :

Livre sur l'origine des fêtes. Imp. C. P. 1727.

6) Յակովի Թարգման :

Hacop Thargman, i. e. le Traducteur.

ա. Դառ վասն սուաքինութեան :

a. Traité sur la vertu. (Imp. Ven. 1771, 1772.)

բ. Դառ ՚ի վերայ մօլութեան :

b. Traité sur le vice. (Imp. Ven. 1771, 1772.)

գ. Դառ ՚ի վերայ իրաւանց և դատաստանի :

c. De la justice et du droit. Ms. Ven.

7) Յովհաննէս Որոտնեցի :

Hovhannès Vorotnetsi.

ա. Արեկնութիւն Ամառթէի, Յովհաննու և Պօղոսի :

a. Explication des évangiles des Sts. Matthieu et .Jean et des lettres de S.-Paul. Ms. Ven. Etchm.

բ. Դառ իմաստասիրութեան :

b. Homélies philosophiques. Ms. Ven.

፩. ՚**Ամռք կանազանք ՚ի վր սուրբ գրոց :**

- c. Quelques homélies sur la Sainte - Ecriture.
Ms. Ven.

፪. ՚**Հացատրութիւն գրոցն Արիստոտելի :**

- d. Explication des Catégories et du Périermenias d'Aristote. Ms. Ven.

Ե. ՚**Բան ՚ի վերայ Փիլոնի Լբրայեցւոյ :**

- e. Remarques sur les deux livres de Philon l'hébreux. Ms. Ken.

፫. ՚**Հինգ քարոզք :**

- f. Cinq sermons sur différents passages de l'Evangile. Ms. Col. Arm.

8) ՚**Դանիէլ Ասեցի :**

Daniel Sisétsi.

՚**Զատագովութիւն Հայոց հաւատոյ :**

Apologie de la doctrine arménienne. C. P.

9) ՚**Մովսէս Երզնկացի :**

Mosès Erzenkatsi.

՚**Յաւելուածք ՚ի մեկնութիւն Ժամագրոց :**

Supplément à l'explication du Bréviaire.

10) ՚**Գրիգոր Տաթևացի :**

Grigor Tathévatsi.

፩. ՚**Գիրք Հարցման :**

- a. Livre de questions et de réponses sur les erreurs des Hébreux, Manichéens et Mahométans. Imp. C. P. 1729.

፪. ՚**Զեռան և Ամառան :**

- b. Deux volumes de prédications, tant pour l'été que pour l'hiver. Imp. C. P. 1740. 1741.

፫. ՚**Հացատրութիւն Կիւրղի :**

- c. Explication du livre de Cyrille d'Alexandrie. Ms. Ven.

Ղ. Ծացատրութիւն գրչութեան Արիստակէսի և
Գևորգայ :

d. Explication du livre d'Aristakès et de George
sur la méthode d'écrire. Ms. Ven. S. E.

Ե. Մեկնութիւն Հոբայ, Լասայեայ, Մատթէոսի,
Յովհաննու, առակացն Աղոմոնի և :

e. Commentaires sur les Proverbes, Ecclésiaste,
Sagesse, Cantique des Cantiques, sur les Evan-
giles de St.-Jean, Matthieu, Luc, sur le
livre de Job, d'Isaïe et des psaumes. Ms. Etchm.
Col. arm. Ven.

Ղ. Ծացատրութիւն աշխարհական մատենագրաց .
Անութիւն Պորփիրոսի :

f. Explication de la Bibliothèque des auteurs pro-
fanes. Ms. S. E. Ven.

Է. Տիեզերաբանութիւն :

g. Traité sur l'univers. S. E.

Ը. Լուծմունք և քաղուածք զանազանք :

h. Discours et explications des différents passa-
ges. Ms. Ven.

11) ԿԵՐԱԿՍ ԾԱԼԻԵՆՑ :

Nersès Balienz.

Պատմութիւն կենաց կայսերաց Հռովմայեցւոց :
Histoire biographique des empereurs romains.
Ms. Ven.

12) ՊԵՐՈՎ ԼՐՂՆԿԱԳԻ :

Gevork Erzenkatsi.

Ա. Հրահանգ ՚ի վերայ մկրտութեան և :

a. Quelques instructions sur la manière d'admi-
nistrer le baptême et le mariage. Ms. Col.
Arm. Ven.

Բ. ԿԵՐՊՈՂ ՀՐԵՇՄԱԿԱՎԵՄԱԳ :

- b. Panégyrique des Archanges. Ms. Ven. C. P.
- č. Աացատրութիւն Ճառից Գրիգորի Կազիանցի :
- c. Explications des Homélies de Grégoire de Nazianze.

13) Մատթէսս Վարդապետ:

Mattheos Vartabied.

Ճառ կ վերայ ստեղծման :

Discours sur la création. L'autographe se trouve, à ce qu'on dit, dans le Coll. arm.

14) Վարդան Մարաթացի:

Vardan Marathatsi.

Ալօթամատոյց գիրք վասն սնօրինական տեղեաց Երուսաղեմի :

Livre de prières à l'usage des lieux sacrés de Jérusalem. Ven. 3 exempl.

15) Յովհաննէս Գոլոտիկ:

Hovhannès Golotik.

ա. Մեկնութիւն Եսայեայ :

- a. Recueil d'explications sur le livre d'Isaïe. Ms. Ven.

թ. Մեկնութիւն գրոց Դիոնիսիոսի Արիսպագացն :

- b. Explications des oeuvres de St.-Denis Aréopagite. Ms. Ven.

XVe Siècle.

1) Առաքել Սիւնեցի :

Arakhel Siunetsi Vartabied.

ա. Ադամկիրք :

- a. Poème, intitulé Adamguirk, c'est-à-dire livre sur Adam. Imp. C. P. 1721. Ms. Ven. 2 exempl.

- թ. Առանաւոր ՚ի վերայ զոդիակական ՚Եշանաց :
- b. Sur les douze signes du Zodiaque en vers. Ms. Coll. arm.
- դ. Վարք լուսաւորչի և ՚Երսիսի , ոտանաւոր :
- c. Les biographies de St. Nersès le Grand et de Grégoire l'Illuminisateur, en vers. Ms. Ven.
- թ. Լուծմունք Սահմանացն ՚Դաւթի :
- d. Commentaire sur le livre des définitions de David l'Invincible. Ven. 2 exempl.
- Ե. Խրատ ձեռնադրութեան յօրինակս մաշտոցաց :
- e. Instruction pour administrer l'ordination. Ms. Ven.
- դ. Քարոզ ՚ի բանն . „՚ի վեցից վշտաց փրկեաց զքեզ“ :
- f. Prédication. Ms. Ven.
- է. Տաղք 50, մեծաւ մասամբ անսփանք :
- g. 50 hymnes et cantiques , la plupart inédits. Ms. Ven.
- 2) Ամիրգոլաթ Ամասիացի :
- Amirdovlat Amasiatsi.*
- Անդիտաց անպետ :
- Traité de médecine , intitulé: «Inutile aux ignorants». Ms. Ven.
- 3) Աբրահամ Անկիւրացի :
- Abraham Ankiuratsi.*
- Ողբ ՚ի վերայ առման Կոստանդնուպոլսյ ՚ի Տաճկաց :
- Elégie sur la prise de Constantinople par les Turcs. Ms. Ven.
- 4) Կիրակոս Երզնկացի :
- Kirakos Erzenkatsi.*
- Թ. Մեկնութիւն Եւագրի :

- a. Explication d'Evagrius. Ms. Ven.
 - բ. Թուղթ ընդհանուր Հայոց ազգին :
 - b. Lettre instructive, adressée à toute la nation arménienne. Ms. Ven.
 - շ. Հրահանգ ՚ի վերայ խօստովաճանքի :
 - c. Instruction sur la confession sacramentale et sur les vérités de la foi. Ms. Ven.
 - թ. Ա կայաբանութիւն :
 - d. Martyrologe.
 - է. Ոտանաւոր գովեստ սուրբ Կուսին :
 - e. Hymne à la Ste.-Vierge. Imp.
 - զ. Աղօթք :
 - f. Prières.
 - է. Տեսուի մեկնողական ութն Խորհրդոց :
 - g. Explication des mystères de l'église chrétienne.
- 5) Միհթար Ապարանցի :
- Mekhitar Aparantsi.*
- Տրամախօսուի Փրա Միհթարչե :
- Dialogues des frères - unis. Ven. 2 exempl.
- 6) Յակով Կրիմեցի :
- Hacop Krimetsi.*
- ա. Դաս ժամանակագրուե :
 - a. Traité chronologique. Ms. Ven.
 - բ. Դաս Յովհաննու յղացման :
 - b. Sermon sur la conception de Jean-Baptiste. Ms. Ven.
 - շ. Թուղթանութիւն :
 - c. Traité sur les mathématiques. Imp. Ms. Ven.
 - թ. Աեկնուի ՚ի վերայ տումարի :
 - d. Explication du calendrier. Ms. Ven.
- 7) Առաքել Բաղիչեցի :
- Arakhel Baghichetsi.*

Դաստիք :

Sermons et discours. Ms. Ven.

8) Գրիգոր Խլատեցի :

Grigor Khlatetsi.

ա. Կոր վկայաբանութիւն :

a. Nouveau martyrologue, imp. C. P. dans le «Aismavourk» en 1706, 1730.

բ. Հոգեւոր երգք :

b. Mélodies et Cantiques.

9) Թոմայ Մէծոփեցի :

Thoma Medzophetsi.

ա. Պատմութիւն Լանկ թամուրայ :

a. Histoire de Timour - lenk. Ms. V. Oh. S. E. à Paris N° 96. Ven. 4 exempl. Etude sur Thoma de Medzoph, et sur son histoire d'Arménie, par Felix Nève. Paris 1855.

բ. Մէկնութիւն Դանիէլի :

b. Commentaire sur le livre de Daniel. Ms. Ven.

շ. Թուղթք զանազանք :

c. Collection de lettres. Ms. Ven.

դ. Վերջին Ծծան կերպն :

d. Instruction pour administrer l'extrême-onction. Ms. C. P.

10) Յովհաննէս Թուլկուրանցի , կաթուղիկոս Ասոյ :

Hovhannès Thoulkourantsi. 1489 — 1525.

Գանձք և Տաղք :

Mélodies et cantiques. Ms. Ven.

11) Աստուածատուր Յովհաննանց :

Astouzatour Hovsanants.

Վարք Յովհաննու Նախազի :

Biographie de Jean Nakhaz. Ven.

12) Յակովի Պ.

Hacop III, cath. 1409 — 1411.

Կրկին թուղթ վասն աթոռոյն Աղթամարայ :

Lettre sur le S. siège d'Akhtamar.

XVIE Siècle.

1) Ղուկաս կեղեցի :

Ghoukas (Lucas) Keghetsi.

ա. Ղտանաւոր օրացոյց :

a. Calendrier en vers. Ven.

բ. Երաժշտութեան կանոնք :

b. Préceptes musicaux à l'usage de l'église. Ms. Ven.

գ. Քարողք :

c. Prédications. Ms. Etchm.

2) Գրիգոր Աղթամարցի :

Grigor Akhtamartsi, cath. 1536 — 1541.

ա. Ղտանաւոր բանք երիւք լեզուք : Հայ, թուրք
և պարսիկ :

a. Poésies en trois langues: arménienne, turque,
persane. Ven.

բ. Տաղք . “ի յիս գիտուի” . “յելս Արեւու” :

b. Mélodies et hymnes. Ms. Ven.

3) Ստեփաննոս Սալմաստացի :

Stephannos Salmastatsi, cath. 1541 — 1547.

Կըսաբերական թուղթ :

Circulaire. Ms. C. P. Ven.

4) Թադէոս Սեբատացի :

Thadéos Sebastatsi.

Ողբերգութիւն :

Elégies sur les calamités de son temps. Ms.
Ven.

- 5) **Մէրտիչ Նախազ:**
Mekertitch Nakhaz.
- ա. **Պահնձք և Տաղք :**
a. Mélodies et hymnes. Ms. Ven.
- բ. **Ծնուղթ առ Կոնստանտին Կաթուղիկոս :**
b. Lettre au cath. Konstantin. Ms. Ven.
- 6) **Խաչատուր պատրիարք Ափալեկեցի :**
Khatchatour II, patriarche de Cilicie 1584 — 86.
- Եամակք Երկու առ պապն Գրիգոր Ժդ :**
Deux lettres à Grégoire XIII, pape de Rome.
Ms. Vatic.
- 7) **Ազարիա Կաթուղիկոս Ափալեկեցի:**
Azaria patriarche de Cilicie. 1560 — 1584.
- Հինգ նամակք Գրեալ առ Գրիգոր Ժդ պապն.**
Cinq lettres à Grégoire XIII, pape de Rome.
Ms. de 1585. Vat.
- 8) **Յովհաննէս Զօրեցի :**
Hovhannès Zaretsi.
- Պատմուի թշուառուեց ժամանակին :**
Vicissitudes de son temps. Ms. Ven.
- 9) **Յովհան առաքել :**
Hovhan Antébatsi.
- Պատմութիւն աթոռոյն Ասոյ :**
Mémoires relatifs au patriarcat de Sis. Ms.
Ven.
- 10) **Բարսեղ Բաղիչեցի :**
Barsegk Baghichetsi.
- Լրդք և ներբռղք :**
Hymnes et cantiques. Ms. Ven.
- 11) **Ներսէ Մոկաչի :**
Nersès Mokatsi.

ՈՂՔ Վասն առման Երուսաղիմի :

Elégie sur la prise de Jérusalem par Saladin. Ms. Ven.

12) ՄԻՔԱՅԵԼ ՄԻՔԱՍՏԱԳԻ :

Mikhael Sébastatsi, cath. 1547 — 1556.

ԹԱՌՂԲՔ առ Պապն Պիոս Ղ :

Deux lettres au pape Pius IV. Ms. Vat.

XVIIIe siècle.

1) Առաքել Դավթիծեցի :

Arakhel Tavrijetsi.

Պատմութիւն սկսեալ յամէն 1601 — 1662.

Histoire de son temps, 1601 — 1662. Imp.
Amsterd. 1669.

2) Գրիգոր Բաբերդաչի :

Grigor Baberdatsi.

Պատմութիւն (Սամանեան թագաւորաց :

Généalogie historique des Sultans Ottomans
depuis Otman I jusqu'à Selim II. Ms. Ven.

3) Մովսէս Քօթանեցի :

Mosès Kothanetsi, cath. 1629 — 1633.

ԹԱՌՂԲ առ պապն Հովովմայ Ուրբանոս Ղ :

Lettres à Urbain VIII, pape de Rome. Ven.

4) Փիլիպպոս Ալբակաչի :

Philippos Albakatsi, cath. 1633 — 1655.

ԹԱՌՂԲՔ :

Lettres. Ms. Ven.

5) Սիմէոն Ջուլփայեցի :

Simeon de Djoulphra † 1657.

ա. Քերականութիւն :

a. Grammaire de la langue arménienne. Ms. Ven.

Ք. Տրամաբանութիւն :

- b. Cours de logique d'Aristote et de Porphyre.
Ms. Ven.

6) Ակմէն Կառնեցի :

Siméon Garnetsi.

Աւելինուի Պրոցն Պրոկլի :

- Explication du livre du philosophe Proclus.
Ms. Ven.

7) Ստեփաննոս Լեհացի :

Stephannos léhatsi, c'est-à-dire le Polonais.

ա. Թարգմանութիւն Դիոնիսիոսի Արիստակա -
ցւոյն :

- a. Traduction de toutes les oeuvres de Denis l'Aréopagite. Ms. Ven.

Ք. Թարգմանուի Յովսէվի Փլաւիոսի :

- b. Histoire de Joseph Flavius de la Guerre ju-
daïque. Ms. Ven.

Ք. Բառարան լատինա - Հայ :

- c. Dictionnaire universel arméno-latin.

